

Vårdval i Sverige
Tobias Nilsson, politiskt sakkunnig
Glesbygdsmedicin – Hemavan 090424

” **Jag vill att** alla i vårt land ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet. **Vi ska veta att vi har tillgång till vård när vi behöver den. Patienterna – inte systemen – ska vara i centrum för den svenska sjukvården.** ”

Göran Hägglund
Socialminister

Kömiljarden

- **Kömiljarden – fungerande vårdgaranti med pengar för prestation 2010-2012.**
- **En miljard per år att dela på för de landsting som kortar köerna.**
- **Landsting som klarar 80 % av vårdgarantin delar på 900 miljoner. De som klarar 90 % delar på 100 miljoner.**

Andel patienter som väntat > 90 dagar

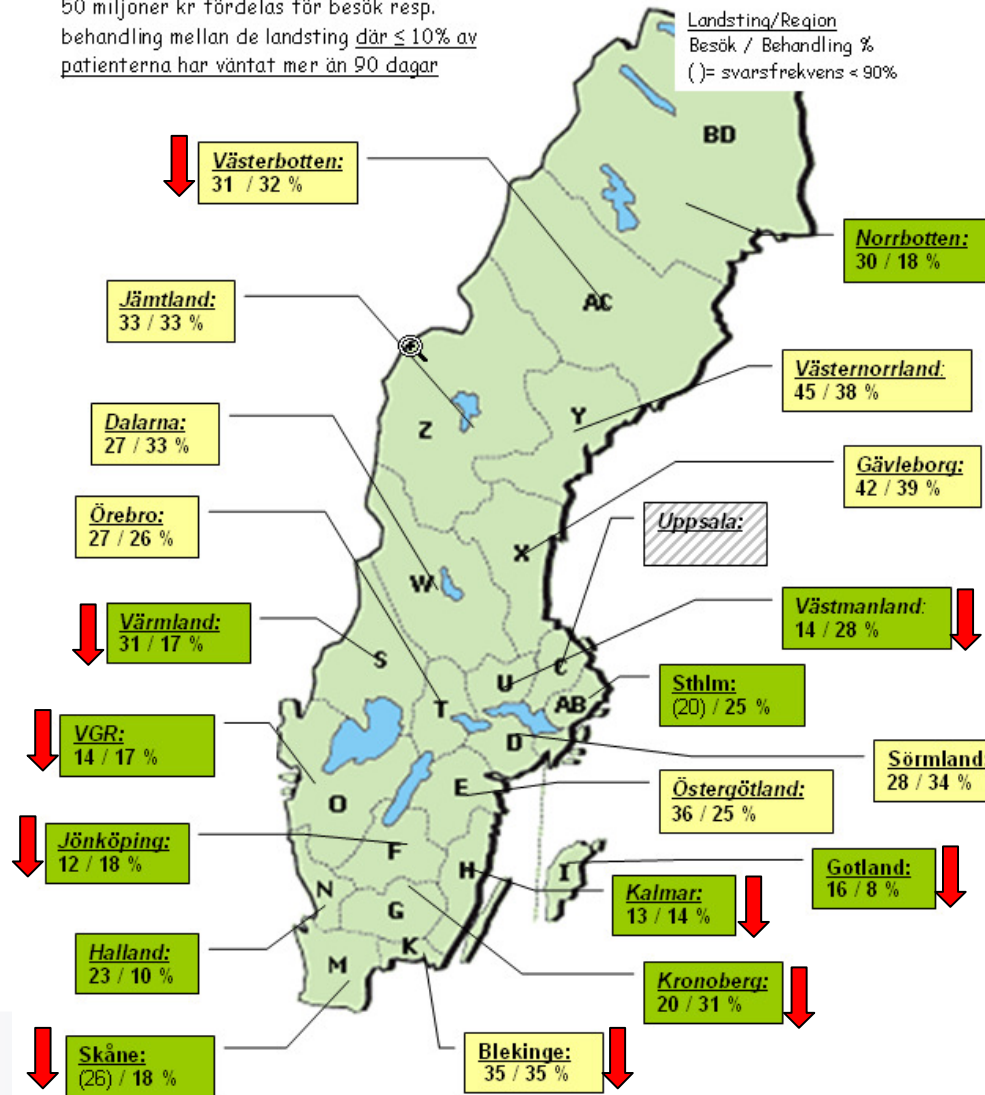
450 miljoner kr fördelas för besök resp. behandling mellan de landsting där $\leq 20\%$ av patienterna har väntat mer än 90 dagar

50 miljoner kr fördelas för besök resp. behandling mellan de landsting där $\leq 10\%$ av patienterna har väntat mer än 90 dagar

Kömiljard, lägesrapport

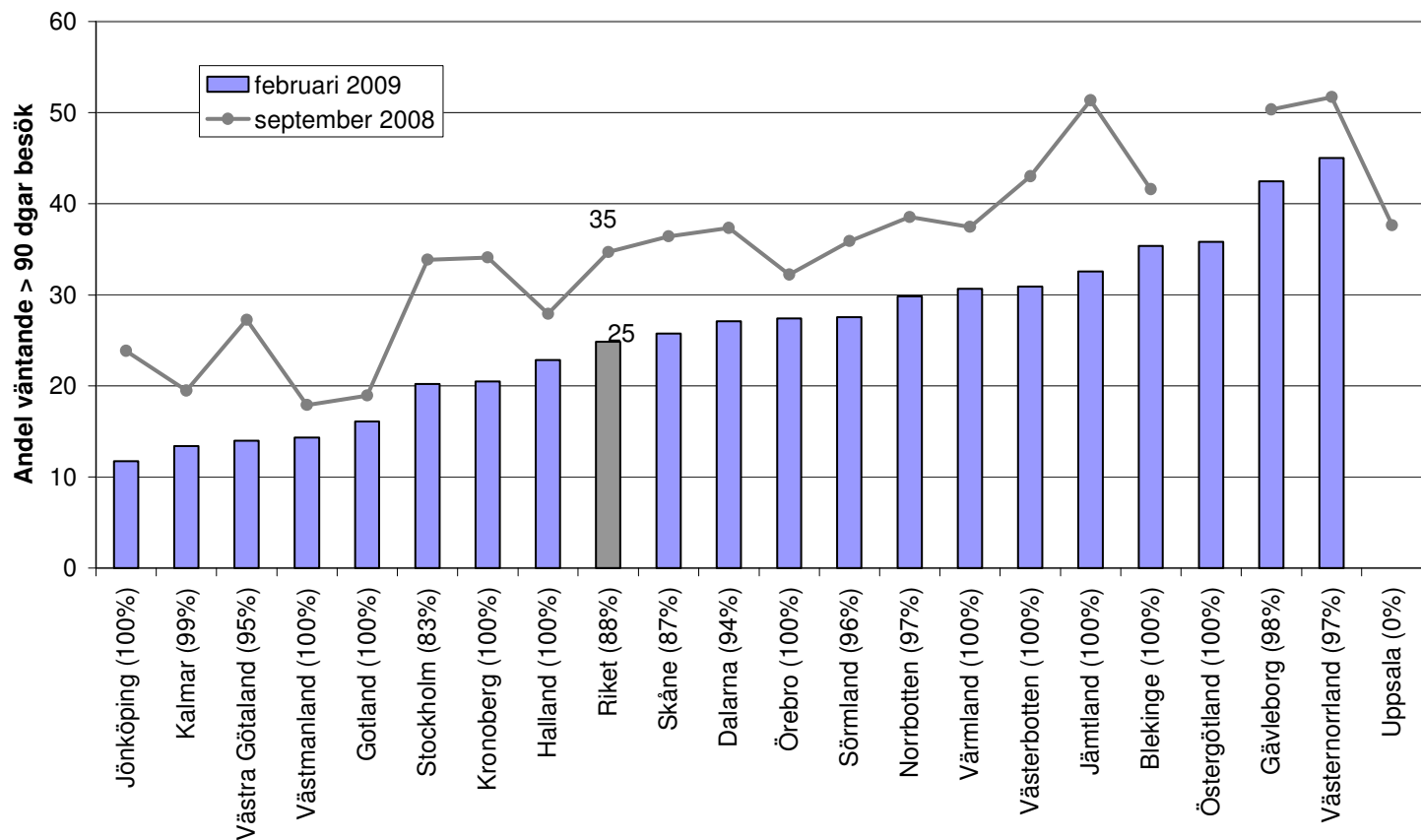
för Februari 2009

(2009-04-16)

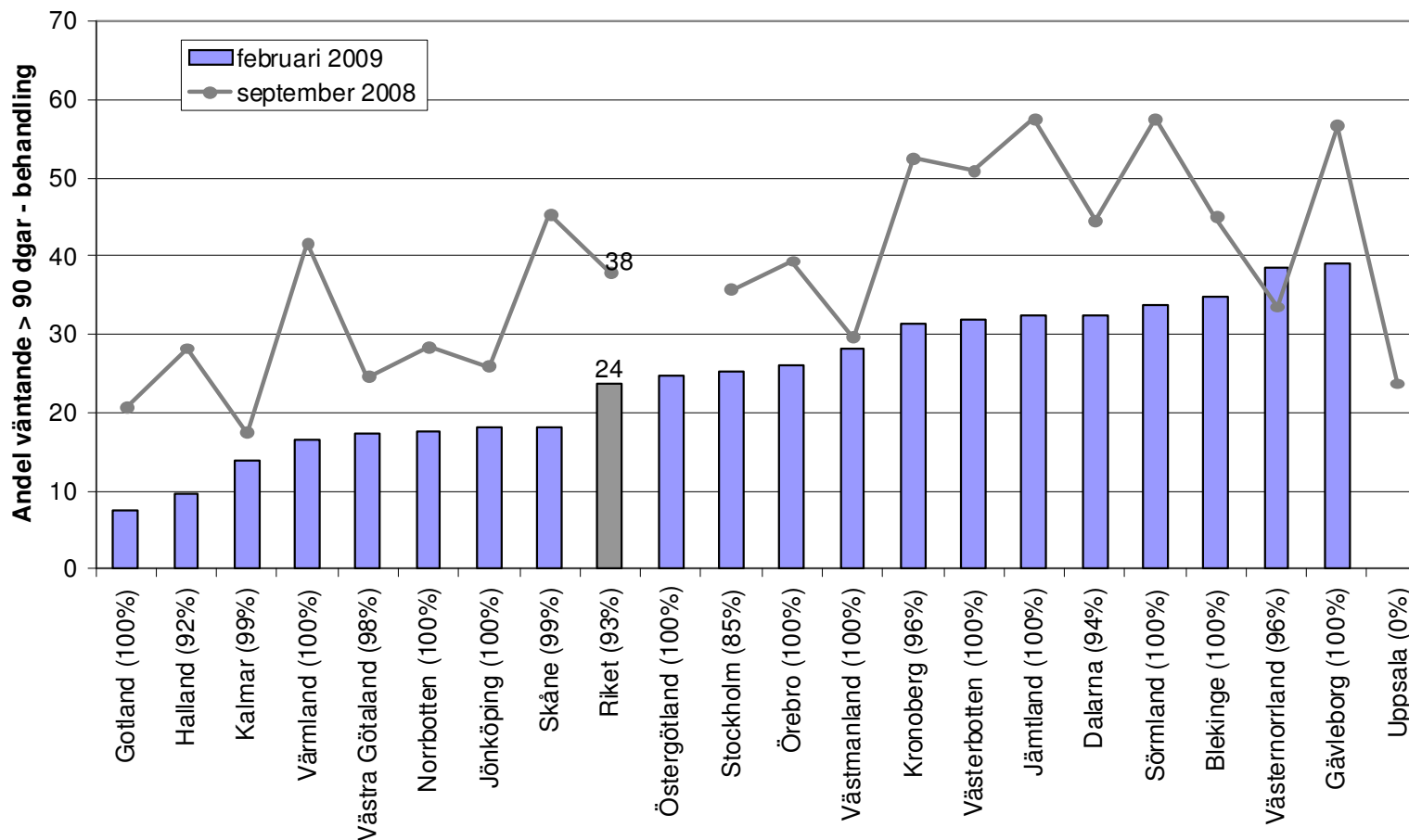
Preliminär riktning för mars -09

Kortare köer till specialistbesök sedan kömiljarden lanserades (sept -08)

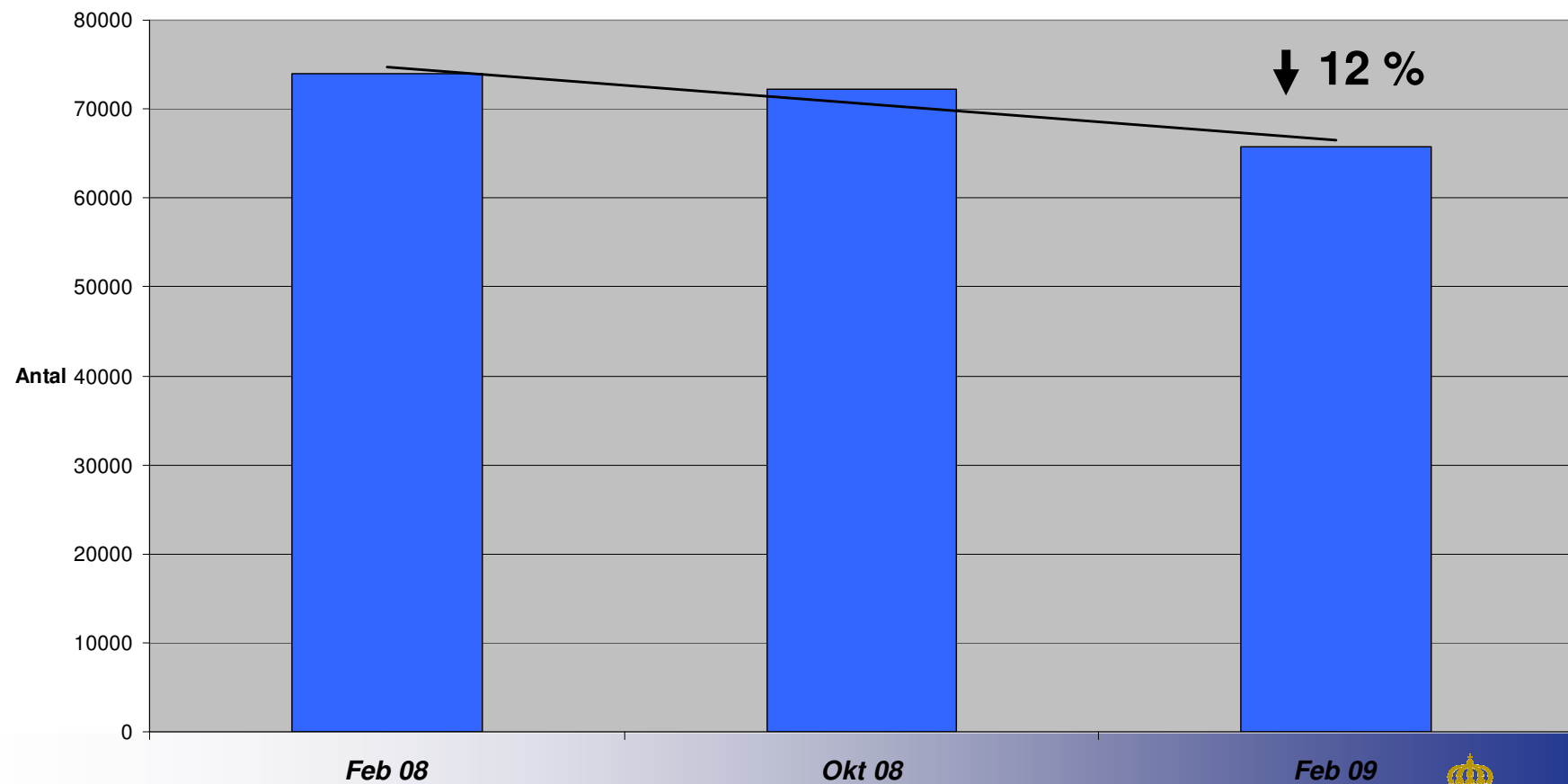
Landsting samt svarsfrekvens feb 09 - besök specialistläkare

Kortare köer till behandling/åtgärd sedan kömiljarden lanserades (sept -08)

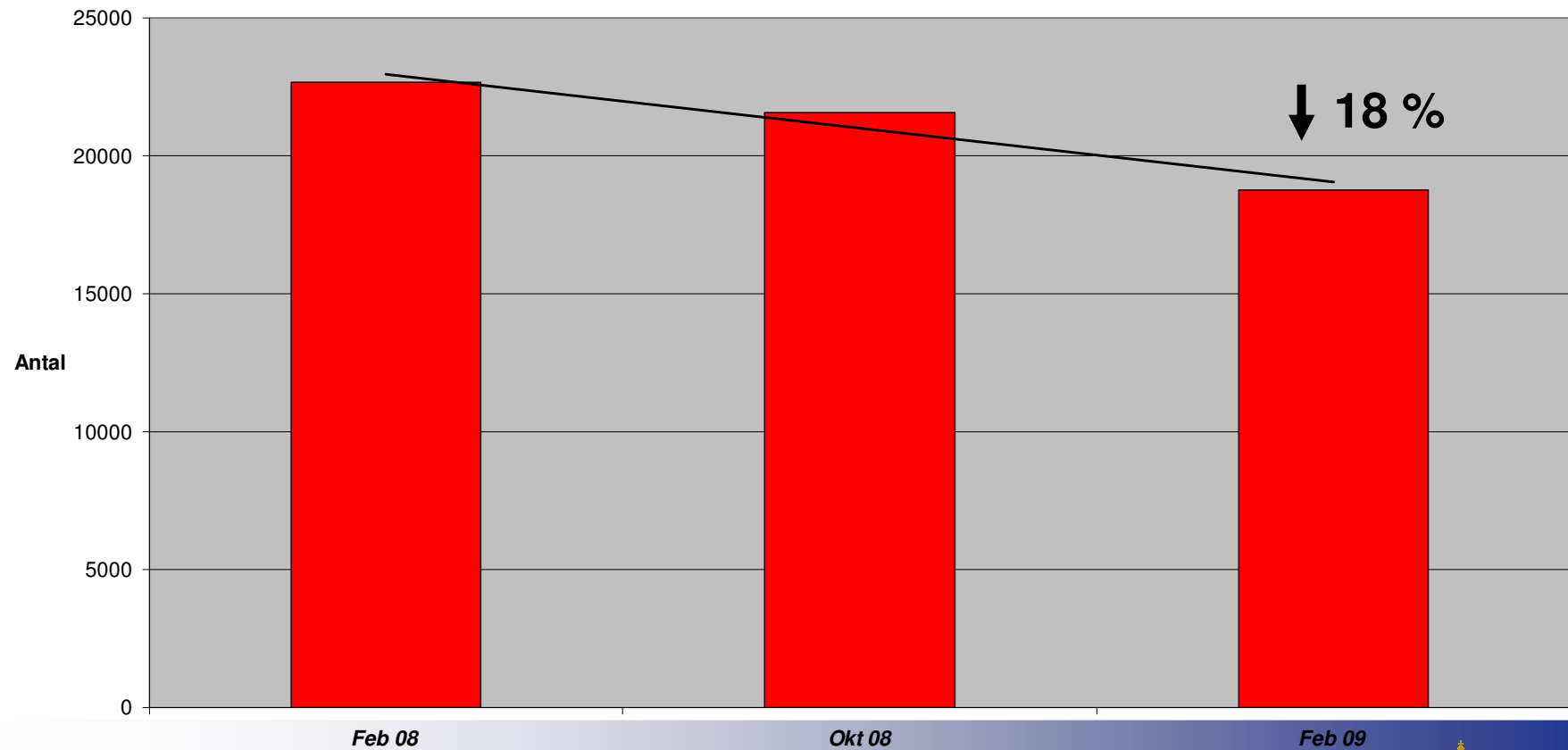

Landsting samt svarsfrekvens feb 09 - behandling/åtgärd

Besök - Antal väntande > 90 dagar

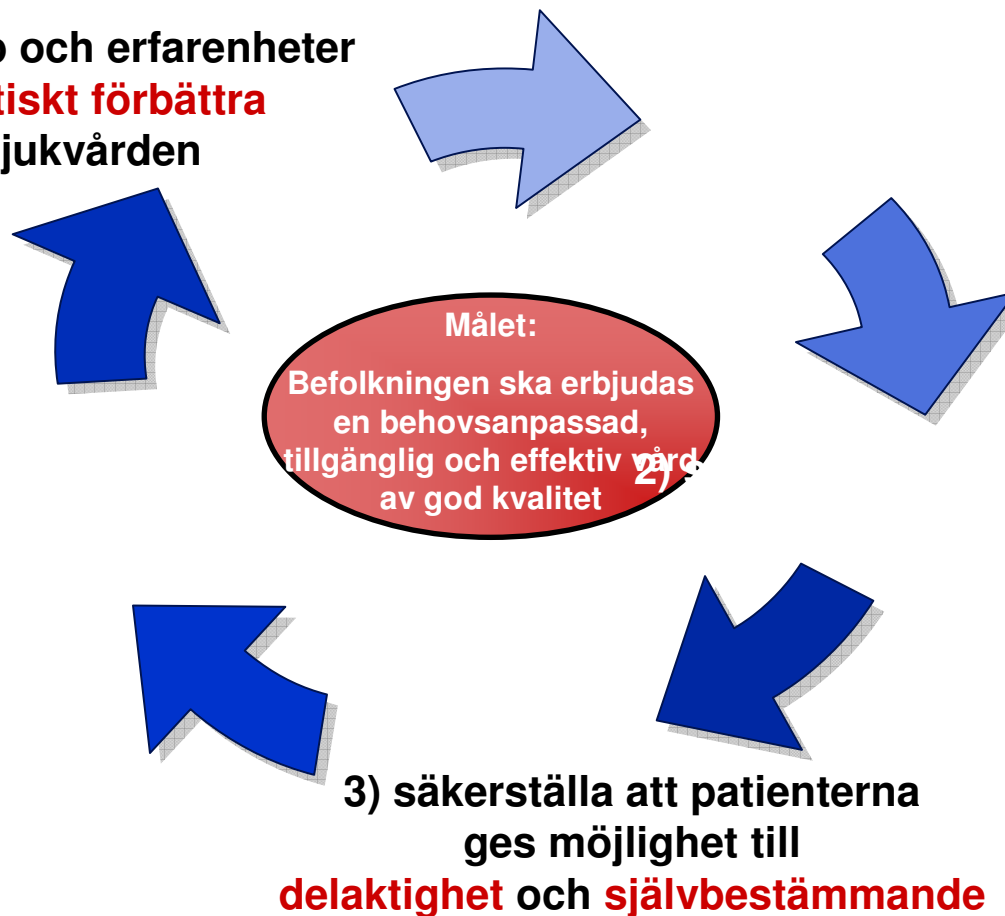

Operation - Antal väntande > 90 dagar

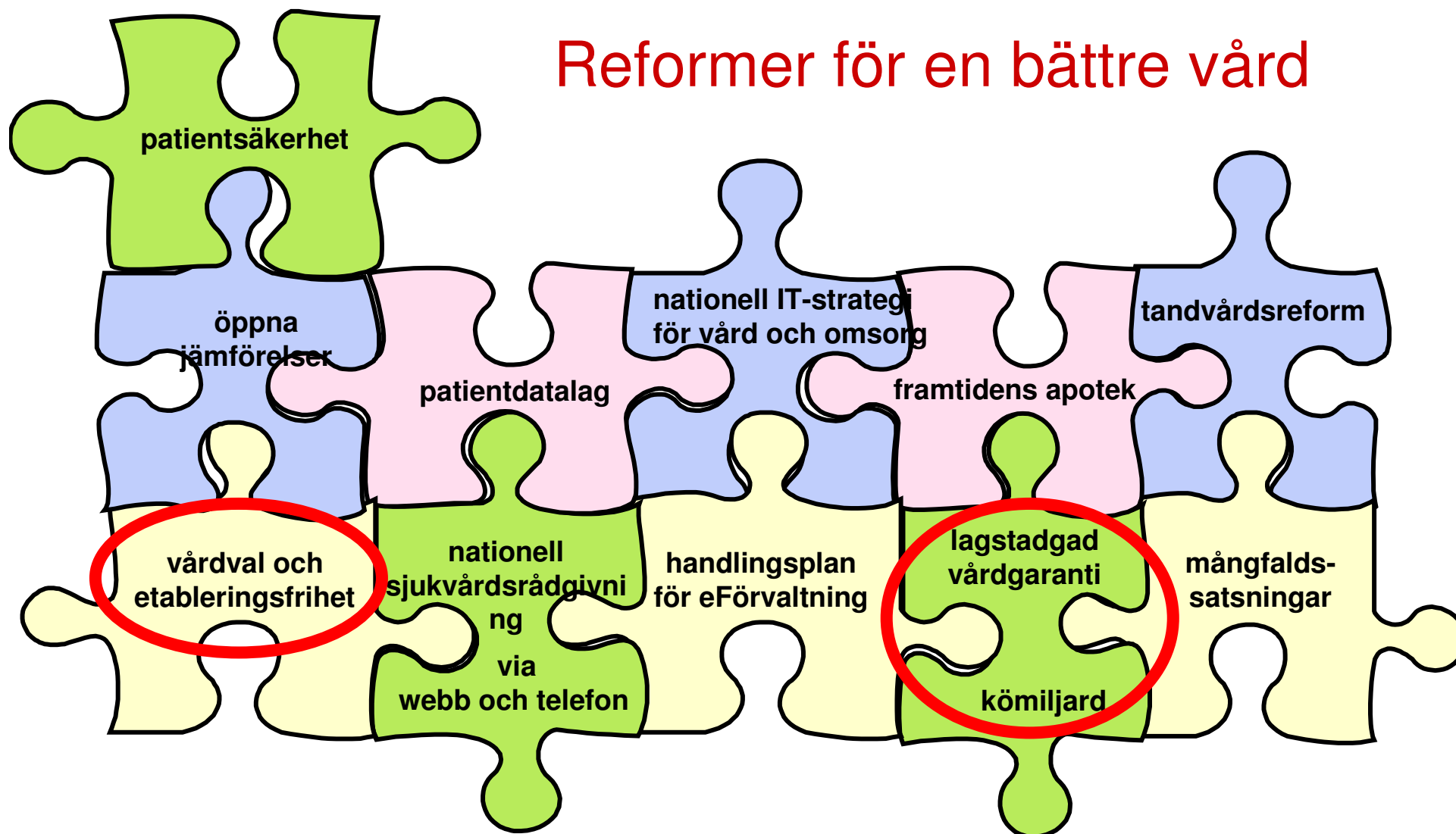
Fem inriktningsmål för att uppnå politikområdesmålet

5) tillvarata kunskap och erfarenheter för att **systematiskt förbättra** hälso- och sjukvården

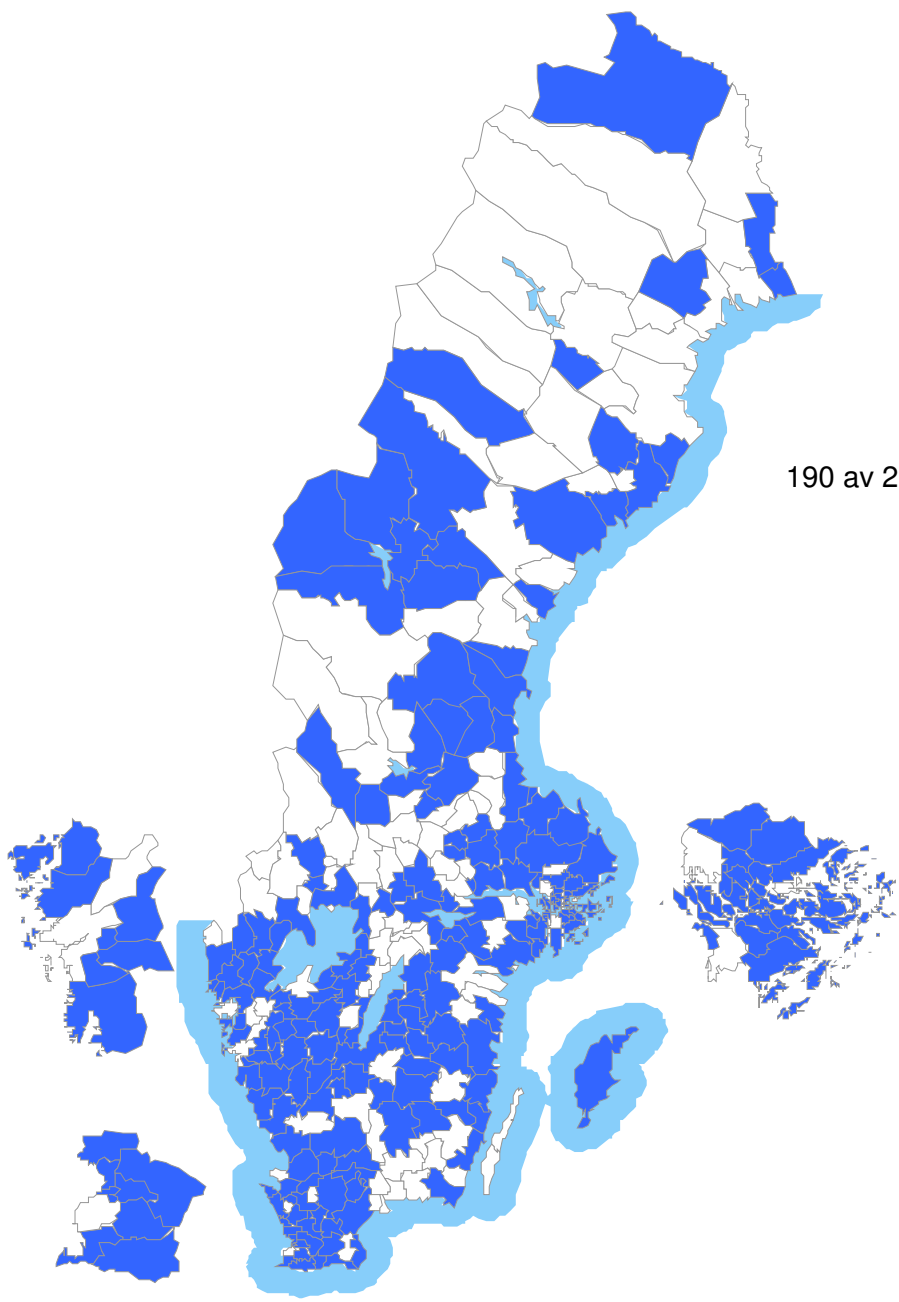

3) säkerställa att patienterna ges möjlighet till **delaktighet** och **självbestämmande**

Reformer för en bättre vård

190 av 290 kommuner har sökt medel för att införa Fritt val genom (LOV) - Lagen om valfrihet.

Blå färg markerar kommun som beviljats medel för att införa Fritt val. De tre storstadsregionerna är förstorade.

Vårdval

- Vårdval = **patienten väljer** vårdgivare.
- Vårdgivaren får del av den offentliga ersättningen:
  - genom de val som patienten gör
  - genom de villkor som det allmänna anger
- **Alla som uppfyller kraven ska ha rätt att starta primärvård**
- **Ersättning till vårdgivare = kapitering, prestation och/eller resultat mycket viktigt för utfallet!**

Vårdval

- **Vårdvalet lägger inte ned/startar vårdcentraler**
– det gör i så fall patienter som inte nöjda med vården
- **Stärka primärvården**
– status, ökat inflytande för personalen, göra den attraktivare
- **Sverige ser olika ut - vårdvalssystem fortsatt regionala**
– Innehåll, ersättningsnivå och form bestäms av landstinget
- **Vårdvalssystem i primärvården skall finnas i hela Sverige senast 1 januari 2010**

Vårdval

1. Större inflytande för patienten.

2. Bättre vård och kortare köer.

3. Större möjligheter för personalen att påverka.

4. Vård efter behov, solidarisk finansiering via skattsedeln.

Vårdval Stockholm

- Lägre kostnadsökning 2008 (1.4 %) än 2007 (4.2 %)
- Ökat antal läkarbesök (ökat mest i låginkomst områden)
- Produktiviteten + 12 %
  - o Antalet prestationer har ökat snabbare än kostnaderna
  - o Ingen motsättning mellan god produktivitet och nöjda patienter
  - o Små skillnader mellan privat och offentlig vård
- Anmälningar och klagomålen till patientnämnden – 22 %.
- 90 % av patienterna på vårdcentral nöjda / mycket nöjda

Vårdval Halland

- Invånarna är aktiva
- Ökad konkurrens och valfrihet
- Vårdvalet har ej lett till ökade läkemedelskostnader eller fler sjukskrivningar
- Minskat användande av stafettläkare
- Ersättningssystemet utifrån åldersklasser verkar rättvis.
- Servicekvaliteten har förbättrats, från en redan hög nivå

Vårdköerna kostar 1,1 miljard

Socialminister Hägglund lovar en "kömiljard" till de landsting som håller 90-dagarsgarantin

Minst 1,1 miljard kronor årligen kostar det att låta patienter vänta mer än tre månader på operation eller annan behandling. Och det är enbart vad vårdköerna innebär i produktionsbortfall, enligt nya beräkningar från socialdepartementet.

Vårdgarantins nuvarande tidsgränser har gällt sedan i slutet av 2005 men först nu har man försökt sätta siffror på vad det egentligen kostar att inte låta människor få sin utlovade behandling i tid.

- Förutom onödigt lidande för människor handlar det om förbluffande stora belopp bara för

Fakta

Max väntetid enligt garantin:

- 0 dagar för telefonkontakt med sjukvårdspersonal.
- 7 dagar för tid hos läkare.
- 90 dagar för tid hos specialist.
- 90 dagar för påbörjad behandling.

att inte alla landsting lever upp till reglerna, konstaterar socialminister Göran Hägglund (KD).

Nästan var tredje patient som väntade på operation/behandling under ett år, hade väntat mer än garantins 90 dagar. Det handlar om 102 000 personer under mätåret, från oktober 2008 och ett år bakåt.

Departementets tjänstemän har beräknat att arbetsförmåga på grund av sjukskrivningarna ger ett produktionsbortfall på ungefär 1,1 miljard kronor om året. De har utgått från studier där hänsyn tagits till bland annat ålder: dels registerdata från Skå-

ne, dels ett par kanadensiska studier.

- Det här understyrker ännu mer hur viktigt det är att vi verkligen kortar väntetiderna, säger Berlith Persson, projektledare inom SKL, Sveriges kommuner och landsting.

Hon noterar att det kom ett genombrott i mitten av förra året då köerna började krympa i allt fler landsting. Socialministern vill gärna se det som en effekt av regeringens "kömiljard". Miljar- den får de landsting dela på som i slutet av år 2009 klarar att ge vård inom 90 dagar till minst 80 procent av patienterna.

- För att ytterligare uppmärk-

samma frågan kommer jag och min statssekreterare att besöka alla landsting, säger Göran Hägglund som inleder turnén idag i Sörmlands läns landsting.

Den senaste statistiken från februari visar att nio av 18 landsting nu klarar de statliga reglerna. Även för de kommande två åren har en kömiljard avsatts, men hur den ska fördelas kommer att förhandlas med SKL framåt årsskiftet.

- Men vi avser att skruva åt kraven ytterligare för att få del av pengar, säger Göran Hägglund.

ANNIKA ENGSTRÖM

08-13 52 57, annika.engstrom@svd.se

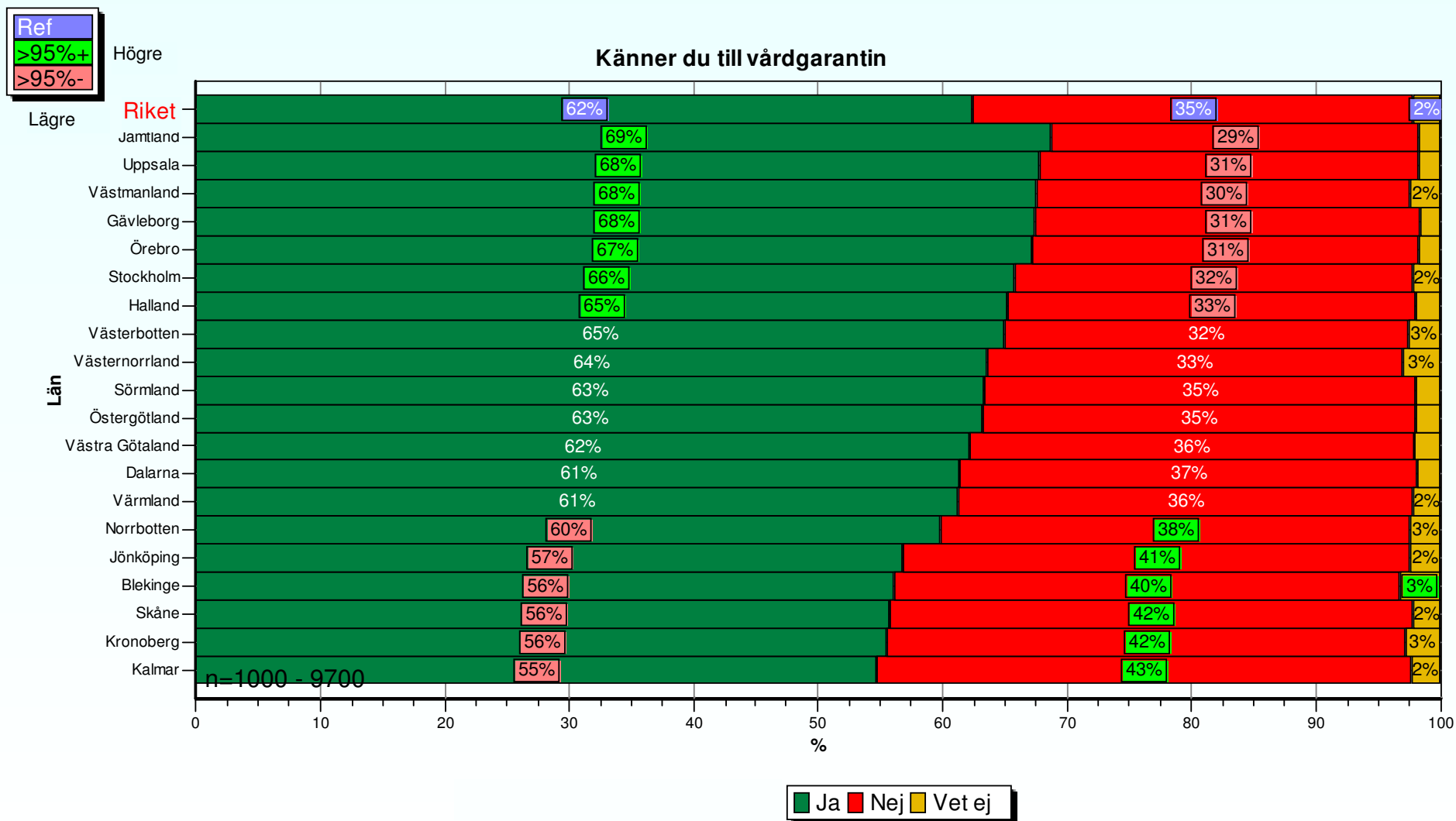
39

procent av patienterna i Gävleborg får vänta mer än 90 dagar på operation/behandling.

Vi avser att skruva åt kraven ytterligare för att få del av pengar.

vårdbarometern

befolkningens syn på vården

- Signifikanta skillnader i befolkningens kännedom om vårdgarantin föreligger.

2008